

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการรับรู้
ของผู้ป่วยและพยาบาล ในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม

ชื่อผู้เขียน นางสาวขวัญเรือน แพร่รุ่งสกุล

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยกรรมศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ฉวีวรรณ ธงชัย	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกพร สุคำวัง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีลักษณ์ วรรณฤทธิ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คาราวรรณ ต๊ะปิ่นตา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชราภรณ์ อารีย์	กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหน่วยวิกฤตจะเผชิญกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดมากมาย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการรับรู้ของผู้ป่วยและพยาบาลในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม จำนวน 60 คน และพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 19 คน ซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2543 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสอบถามสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยในหน่วยวิกฤตศัลยกรรม ซึ่งมีค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิและค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .96 หาค่าความเชื่อมั่นโดยสูตรคูเคอร์-ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่นในผู้ป่วยและพยาบาลเท่ากับ .86 และ .93 ตามลำดับ วิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. สถานการณ์ด้านร่างกายที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ได้แก่ การคาท้อช่วยหายใจ ความเจ็บปวด การดูแลดมหายใจ การนอนท่าเดียวนาน ๆ ความกระหายน้ำ และการนอนไม่หลับ ส่วนสถานการณ์ด้านจิตใจที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ได้แก่ การที่ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้ตามปกติ การที่ไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง การพึ่งพาผู้อื่น การที่เจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสนใจดูแล การถูกจำกัดให้อยู่เฉพาะในเตียง การถูกจำกัดให้อยู่ในหอผู้ป่วยที่ไม่สามารถติดต่อกับภายนอกได้ ความกลัวตาย การเปลี่ยนแปลงบทบาทมาเป็นผู้ป่วย การที่ไม่ทราบกำหนดเวลาที่ต้องอยู่ในหอผู้ป่วยวิกฤต และการที่ไม่ทราบถึงการปฏิบัติตัว ส่วนสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมทุกสถานการณ์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีสาเหตุการเกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย

2. พยาบาลส่วนใหญ่รับรู้สถานการณ์ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อมทุกสถานการณ์ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย ยกเว้นการเปลี่ยนเสื้อผ้าและเครื่องนอน

3. สถานการณ์ด้านร่างกายที่กลุ่มตัวอย่างและพยาบาลส่วนใหญ่รับรู้ตรงกันว่าก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย ได้แก่ การคาท้อช่วยหายใจ ความเจ็บปวด การดูแลดมหายใจ การนอนท่าเดียวนาน ๆ ความกระหายน้ำ และการนอนไม่หลับ สถานการณ์ด้านจิตใจที่กลุ่มตัวอย่างและพยาบาลส่วนใหญ่รับรู้ตรงกันว่าก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย ได้แก่ การที่ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้ตามปกติ การที่ไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง การพึ่งพาผู้อื่น การที่เจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสนใจดูแล การถูกจำกัดให้อยู่เฉพาะในเตียง การถูกจำกัดให้อยู่ในหอผู้ป่วยที่ไม่สามารถติดต่อกับภายนอกได้ ความกลัวตาย การเปลี่ยนแปลงบทบาทมาเป็นผู้ป่วย การที่ไม่ทราบกำหนดเวลาที่ต้องอยู่ในหอผู้ป่วยวิกฤต และการที่ไม่ทราบถึงการปฏิบัติตัว สำหรับสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมนั้น ส่วนใหญ่ของพยาบาลรับรู้ว่าการเกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่าการเกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย ส่วนสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมทุกสถานการณ์ไม่มีสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วย

4. สถานการณ์ 5 ลำดับแรกที่เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการเรียงลำดับของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) การคาท้อช่วยหายใจ 2) การดูแลดมหายใจ 3) ความเจ็บปวด และความกระหายน้ำ 4) การที่ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้ตามปกติ การนอนท่าเดียวนาน ๆ และการมีท่อระบายติดตัว 5) การพลิกตัวบ่อยครั้ง ความหิว และความกลัวตาย ส่วนสถานการณ์ 5 ลำดับแรกที่เกิดภาวะเครียดในผู้ป่วยตามการเรียงลำดับของพยาบาล ได้แก่ 1) การคาท้อช่วยหายใจ 2) ความกลัวตาย และการที่ไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้ตามปกติ 3) การได้ยินเสียงเครื่องมือและเสียงสัญญาณเตือนของเครื่องมือ 4) การรักษาด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ยุ่งยากซับซ้อน 5) การดูแลดมหายใจ และความเจ็บปวด

น

ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางในการวางแผนการ
พยาบาลสำหรับผู้ป่วยในหน่วยวิกฤต

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

Thesis Title	Patient Stressful Events as Perceived by Patients and Nurses in Surgical Critical Care Unit	
Author	Miss Kwanreun Paerungkul	
M.N.S.	Medical and Surgical Nursing	
Examining Committee	Assoc. Prof. Chaweewan Thongchai	Chairman
	Asst. Prof. Dr. Khanokporn Sucamvang	Member
	Asst. Prof. Dr. Taweeluk Vannarit	Member
	Asst. Prof. Dr. Darawan Thapinta	Member
	Asst. Prof. Dr. Patcharaporn Aree	Member

Abstract

Patients admitted to critical care unit face various stressful events. The purposes of this study was to identify and compare patient stressful events as perceived by patients and nurses in the surgical critical care unit. The subjects were 60 patients admitted to the surgical critical care unit, and 19 nurses who work in this unit of Maharaj Nakorn Chiang Mai hospital. Data collection was done during July and October 2000. The instruments used in this study were developed by the researcher based on literature review including the Demographic Data Form, and the Patient Stressful Events Questionnaire (PSEQ). The interrater agreement coefficient and content validity index of the PSEQ were .96 and .96, respectively. The reliability was obtained by means of Kuder-Richardson formula 21 with the values of .86 among the patients and .93 among the nurses, respectively. Data were analyzed by descriptive statistic using frequency, percentage, means, and standard deviation.

The results of the study were as follows:

1. The physical stressful events as perceived by most of the sample were having endotracheal tube, being in pain, sputum suction, lying in the same position for a long time, being thirsty, and being unable to sleep. The psychological stressful events as perceived by most of the sample were being unable to communicate, being unable to perform activities of daily living, depending on others, personnel neglect, being restricted in bed, being restricted in the unit, fear of death, patient role, not knowing about the length of stay in critical care unit, and lack of knowledge regarding self-care practice. All aspects of environmental stressful events were perceived by the minority of the subjects.

2. Most of the nurses perceived that all of physical, psychological and environmental stressful events caused stress to the patients except changing clothes and bed-clothes.

3. The physical stressful events perceived by most of the patients and the nurses were having endotracheal tube, being in pain, sputum suction, lying in the same position for a long time, being thirsty, and being unable to sleep. Psychological stressful events as perceived by most of the patients and the nurses were being unable to communicate, being unable to perform activities of daily living, depending on others, personnel neglect, being restricted in bed, being restricted in the unit, fear of death, patient role, not knowing about the length of stay in critical care unit, and lack of knowledge regarding self-care practice. For the environmental stressful events, most of the nurses perceived differently from most of the patients.

4. The first 5 stressful events ranked by the patients were 1) having endotracheal tube 2) sputum suction 3) being in pain, and being thirsty 4) being unable to communicate, lying in the same position for a long time, and drainage tubes 5) frequent turning, being hungry, and fear of death. The first 5 stressful events ranked by the nurses in critical care unit were 1) having endotracheal tube 2) fear of death, and being unable to communicate 3) hearing the sound and alarms from the equipments 4) receiving complicated equipments and treatment 5) sputum suction, and being in pain.

Results of the study can be served as the basic data and guidelines in providing care for patients in critical care unit.